

СУЧАСНИЙ СТАН УМОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

CURRENT STATE OF LABOR PROTECTION CONDITIONS IN THE AGRICULTURAL SECTOR

*Студент (II рівень навчання) Скрипник Д. С.,
науковий керівник к.т.н., доцент Косенко Н. О.*

*Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова,
м. Харків*

Анотація. Аналіз стану виробничого травматизму, професійної захворюваності на виробництві та стану охорони праці в агропромисловому комплексі в цілому.

Ключові слова: виробничий травматизм, професійне захворювання, агропромисловий комплекс, охорона праці, промислова безпека, сільське господарство.

Annotation. Analysis of the state of industrial injuries, occupational disease at work and the state of occupational health and safety in the agro-industrial complex as a whole.

Keywords: industrial injuries, occupational disease, agro-industrial complex, labor protection, industrial safety, agriculture.

Вступ. Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів у рослинництві та тваринництві, налагоджена робота машин і механізмів, забезпеченість засобами колективного й індивідуального захисту є важливими чинниками, які істотно впливають на стан здоров'я, працездатність, продуктивність, трудову мотивацію людського капіталу, зрештою, на результативність аграрного виробництва.

Актуальність. Стан умов та охорони праці, рівень технічного контролю за станом виробництва, показники виробничого травматизму й професійної захворюваності працівників аграрного сектору України дають усі підстави для занепокоєння. Перш за все тому, що не забезпечується основний принцип державної політики у сфері охорони праці, а саме пріоритет життя і здоров'я працівника щодо результатів виробничої діяльності підприємств адже саме сільськогосподарське виробництво характеризується цілою низкою виробничо-галузевих, структурних, організаційно-технологічних та інших особливостей, що визначають рівень виробничих ризиків, кадрової безпеки і перетворюють досліджувану галузь на одну з найбільш травмонебезпечних.

За 2019–2021 рр. в сільському, лісовому та рибному господарствах України загинуло 199 осіб, травмована 961 особа, що становить 12,7% та 7,2% відповідно від загальної кількості постраждалих у державі. Найбільш травмонебезпечними професіями в аграрній сфері протягом останніх років є механізатори (трактористи, комбайнери, працівники, які обслуговують причіпні механізми, оператори стаціонарних машин), з якими пов'язана майже половина всіх смертельних травм у галузі, а також сторожі, охоронники та тваринники. Основні причини травмування в аграрній сфері поділяють на технічні, організаційні та психофізіологічні. Техніко-

технологічні чинники (конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність засобів виробництва, недосконалість технологічного процесу та невідповідність його вимогам безпеки праці, незадовільний технічний стан виробничих об'єктів, будівель, споруд, інженерних комунікацій, території, засобів виробництва, порушення вимог під час експлуатації) зумовили 13,6% нещасних випадків та травматизму в галузі в середньому за 2019-2021 рр. Занепокоєння викликають незадовільні організаційні фактори, які пов'язані з процесами праці й відпочинку, порушеннями трудової дисципліни. Вони зумовили настання 71,3% всіх нещасних випадків. Крім того, 21,0% всіх нещасних випадків у сільському, лісовому та рибному господарстві були спричинені негативними психофізіологічними явищами, зокрема алкогольним, наркотичним, токсикологічним отруєнням [1].

Значна кількість нещасних випадків із смертельними наслідками зумовлена такими основними чинниками [2]: незадовільна підготовка працівників і роботодавців з питань умов та охорони праці; відсутність належного контролю за станом безпеки праці на робочих місцях; недостатнє забезпечення працівників засобами індивідуального та колективного захисту; використання морально застарілої, зношеної на 80–90% техніки та устаткування, які не відповідають вимогам безпеки й загрожують травмуванням.

Висновок. Незадовільний стан умов і безпеки праці в аграрному секторі, високий рівень професійного травматизму та професійних захворювань обумовлюються комплексом чинників, які мають об'єктивний та суб'єктивний характер. Для того щоб зробити працю сільськогосподарських працівників безпечною, роботодавець має розробити та впровадити систему управління охороною праці (СУОП). Її метою є підготовка, обґрунтування, прийняття та реалізація управлінських рішень, вжиття організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів задля збереження життя, здоров'я та працездатності найманих працівників галузі у процесі їхньої трудової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистичний щорічник України – 2020 / за ред. І. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 455 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/11/Yearbook_2020.pdf (дата звернення: 2.11.2021).
2. Третьяков Є. Щодо особливостей охорони праці в сільському господарстві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 10-1. Т. 2. С. 60–61.